«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΣ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἀπριλίου 1936 Ἀριθ. 1235

Η ΣΙΓΗ ΔΕΝ ΕΙΝΕ ΠΑΝΤΟΤΕ ΕΠΑΙΝΕΤΗ

Τὸ νὰ σιωπᾷ κανεὶς καὶ νὰ μὴ ὁμιλῇ διόλου δὲν εἶνε τόσον δύσκολον. Ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ θέλησιν κάπως ἰσχυρὰν καὶ δὲν θὰ ἀντικρύσῃ ἀκατανίκητον ἀντίστασιν προκειμένου νὰ κλείσῃ τὸ στόμα του ἐπὶ χρονικὴν περίοδον συντομωτέραν ἢ μακροτέραν.

Δύσκολον πολὺ εἶνε τὸ νὰ χαλιναγωγήσῃ κανεὶς τὴν γλῶσσάν του. Ἀσφαλῶς δὲ τὸ νὰ σιωπᾷ τις δὲν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ νὰ ἔχῃ χαλιναγωγημένην τὴν γλῶσσαν. Ἀποτελεῖ ἴσως τὰς πρώτας προσπαθείας καὶ τὰ πρῶτα βήματα διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν κυριαρχίαν τῆς γλώσσης του. Ἀλλ' ἀπὸ τὰ πρῶτα αὐτὰ βήματα μέχρι τοῦ τελικοῦ σταθμοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον, ὅταν φθάσῃ, θὰ ἔχῃ τὴν γλῶσσαν χαλιναγωγημένην, ὑπάρχει πολὺ μεγάλη ἀπόστασις. Διότι χαλιναγωγημένη γλῶσσα δὲν θὰ εἴπῃ στόμα βωβὸν καὶ γλῶσσα ἀδρανής. Χαλιναγωγημένη γλῶσσα θὰ εἴπῃ στόμα ἀνοικτόν, ὅταν πρέπῃ νὰ ἀνοίξῃ, καὶ κλειστόν, ὅταν πρέπῃ νὰ κλείσῃ. Θὰ εἴπῃ γλῶσσα κινουμένη καὶ λαλοῦσα τὰ πρέποντα, ὅταν εἶνε καιρός, καὶ γλῶσσα σιωπῶσα, ὅταν αἱ περιστάσεις τὸ ἐπιβάλλουν.

Μὲ ἄλλας λέξεις ἡ χαλιναγωγημένη γλῶσσα δὲν σημαίνει μόνον αὐτοκυριαρχίαν, ἀλλὰ καὶ διάκρισιν. Δὲν φθάνει δηλαδή, ὅταν ὁ ἄλλος σὲ ὑβρίζῃ ἢ σὲ ἐρεθίζῃ ὁπωσδήποτε, νὰ ἐπιβάλλεσαι ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου, ὥστε νὰ κρατῇς τὴν γλῶσσάν σου δεδεμένην, διὰ νὰ μὴ εἴπῃ ὑπὸ τὸ κράτος παραφορᾶς τινος λόγον τινὰ ἀπρεπῆ. Πρέπει ἀκόμη νὰ ἔχῃς καὶ διάκρισιν καὶ προσοχὴν καὶ ἐξευγενισμένην καρδίαν καὶ πεφωτισμένον νοῦν, ὥστε οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους ἐν καιρῷ θὰ εἴπῃς, νὰ εἶνε μεμετρημένοι· νὰ εἶνε λόγοι συνετοί, λόγοι ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας, ἀρτυμένοι μὲ χάριν καὶ δυνάμενοι νὰ οἰκοδομήσουν τὸν πλησίον σου. Πρέπει νὰ εἰξεύρῃς πότε πρέπει νὰ λαλήσῃς καὶ πότε νὰ σιωπήσῃς· τί θὰ εἴπῃς καὶ τί δὲν θὰ εἴπῃς· πῶς θὰ ὁμιλήσῃς, ἀλλὰ καὶ πῶς θὰ σιωπήσῃς.

Ναί. Πότε καὶ πῶς θὰ σιωπήσῃς! Διότι πολλάκις καὶ ἡ σιωπὴ εἶνε ἄτοπος, ἐνίοτε δὲ καὶ σκανδαλώδης. Καὶ ἠμπορεῖ νὰ προκληθῇ εἰς μερικὰς περιστάσεις σκάνδαλον καὶ ταραχὴ καὶ σάλος μὲ τὴν σιωπήν σου παρὰ μὲ τὴν ὁμιλίαν σου. Καὶ δύναται ἡ σιωπή σου νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς ὁμιλίαν, ἡ ὁποία κατ' οὐδένα λόγον θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ.....

Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ ὁ σοφὸς Σολομῶν, ἐνῷ ἀπὸ τὸ ἓν μέρος μᾶς συνιστᾷ νὰ μὴ ἀποκρινώμεθα εἰς τὸν ἄφρονα «πρὸς τὴν ἐκείνου ἀφροσύνην», μᾶς προτρέπει ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος νὰ ἀποκρινώμεθα εἰς τὸν ἄφρονα «κατὰ τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ».

Ὁ ἐπιπόλαιος ἀναγνώστης θὰ ἐνόμιζεν ἴσως, ὅτι πρόκειται περὶ ἀντιφάσεως καὶ ὅτι ὁ σοφὸς Σολομῶν ἀναιρεῖ διὰ τοῦ δευτέρου παραγγέλματος ὅ,τι συνιστᾷ διὰ τοῦ πρώτου. Προσεκτικωτέρα ἐν τούτοις μελέτη τῶν παραγγελμάτων αὐτῶν ἀποδεικνύει, ὅτι ὅπως πάντοτε, οὕτω καὶ τώρα ὁ Σολομῶν ἀποφαίνεται σοφῶς, ὡς ἄνθρωπος ἐμπνεόμενος καὶ φωτιζόμενος ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν δὲ μᾶς προτρέπῃ τώρα μὲν νὰ μὴ ἀποκρινώμεθα, μετ' ὀλίγον δὲ νὰ ἀποκρινώμεθα εἰς τὸν ἄφρονα, ὀφείλεται τοῦτο εἰς τὸ διάφορον τῶν περιστάσεων. Ὑπάρχουν περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας πρέπει ἀπέναντι τοῦ ἄφρονος νὰ τηρήσῃς σιγήν. Καὶ δι' αὐτὰς ὁ σοφὸς Σολομῶν σοῦ λέγει: «Μὴ ἀποκρίνου ἄφρονι». Καὶ ὑπάρχουν ἄλλαι περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν πρέπει νὰ σιωπήσῃς. Καὶ ὁ σοφὸς βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ σοῦ λέγει δι' ἐκείνας: «Ἀποκρίνου ἄφρονι». Δὲν εἴπομεν, ὅτι ἡ σιγὴ δὲν εἶνε πάντοτε ἐπαινετὴ καὶ ὅτι ὑπάρχουν περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας αὕτη καθίσταται ἄτοπος;

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΜΟΡΦΑΙ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

β) Ἡ θεωρία αὕτη ἐν σχέσει πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

1. Τὰ κείμενα τῆς Βίβλου. Ὑπὸ τῶν εἰσηγητῶν ἐν τούτοις τῶν τοιούτων θεωρημάτων, ἐμπνεομένων, ὡς εἴπομεν, καὶ ὑπὸ βαθείας οὐχὶ σπανίως εὐσεβείας, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παρορᾶθῇ καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου διδασκαλία τῆς Γραφῆς, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὑπὸ τοῦ δόγματος καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως καθοριζομένη. Ἀνέκυψεν οὕτω πρωτίστως τὸ ζήτημα, τί περὶ τῆς δημιουργίας τῶν ζωϊκῶν εἰδῶν διδάσκει ἡ πρώτη σελὶς τῆς Γενέσεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ Μωϋσῆς ἀφηγεῖται τὰ κατὰ τὰς ἓξ

ἡμέρας ἢ περιόδους τῆς δημιουργίας λαβόντα χώραν;

Ἰδοὺ τὰ κείμενα:

«Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπόν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς» (Γενές. α' 11).

«Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἐγένετο οὕτως» (Αὐτόθι στίχ. 20).

«Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος τετράποδα καὶ ἑρπετὰ καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος. Καὶ ἐγένετο οὕτως. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος, καὶ τὰ κτήνη κατὰ γένος αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ κατὰ γένος αὐτῶν» (Αὐτόθι στίχ. 24).

2. Ἑρμηνεῖαι τῶν κειμένων. Οἱ ἀντιτιθέμενοι πρὸς πᾶσαν ἰδέαν ἐξελίξεως εἰς τὴν συνεχῶς ἐπαναλαμβανομένην φράσιν «κατὰ γένος αὐτῶν» ἀνεῦρον μαρτυρίαν περὶ τοῦ ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησεν ἀληθῆ εἴδη καὶ γένη φυτῶν καὶ ζῴων, διακρινόμενα ἀπ' ἀλλήλων, ἅτινα δὲν προήρχοντο τὰ μὲν ἀπὸ τῶν δὲ καὶ δὲν συνεδέοντο πρὸς ἄλληλα διὰ τῶν δεσμῶν τῆς κοινῆς καταγωγῆς. Εἶνε ἐν τούτοις ἀξιοσημείωτον, ὅτι οἱ οὕτως ἑρμηνεύοντες τὸ κείμενον τῆς Βίβλου εἶνε εὐαριθμότατοι, ἐὰν δὲ πιστεύσωμεν εἰς τοὺς Guibert καὶ Chinchole, «εἷς μόνος συγγραφεύς, καθ' ὅσον ἡμεῖς γνωρίζομεν, ἐξεβίασε τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου τοῦ πρώτου κεφαλαίου τῆς Γενέσεως, ἵνα συναγάγῃ ἐξ αὐτῆς τὴν καταδίκην παντὸς εἴδους ἐξελίξεως»(1).

Ἀντιθέτως οἱ ἀναζητήσαντες εἰς αὐτὸ τὸ Βιβλικὸν κείμενον ἐρείσματα ὑπὲρ τῆς μεμετριασμένης θεωρίας τῆς ἐξελίξεως ὑπῆρξαν πλεῖστοι. Καὶ ἄλλοι μὲν εἶδον τὰ ἐκ τοῦ Βιβλικοῦ κειμένου παρεμβαλλόμενα προσκόμματα αἰρόμενα ἐν τῇ διορθώσει, τὴν ὁποίαν ἐποίησεν ὁ ἀββᾶς Glaire ἐν τῇ ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ Γαλλικῇ μεταφράσει αὐτοῦ τῆς Βίβλου, σημειώσας ὅτι κακῶς μεταφράσθη ἡ ἑβραϊκὴ λέξις λεμινὸχ διὰ τῆς λέξεως γένος ἢ εἶδος, καὶ ἀντικαταστήσας τὴν φράσιν «κατὰ γένος αὐτῶν» ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον διὰ τῆς φράσεως «μετὰ τοῦ ὁμοίου αὐτοῦ»(2). Ἄλλοι δὲ παρετήρησαν οὐχὶ ἄνευ λόγου, ὅτι καὶ ἐὰν ἀκόμη δεχθῶμεν ὡς ὀρθὴν τὴν μετάφρασιν τῶν Ο', τὴν ὁμιλοῦσαν περὶ γενῶν ἢ τὴν τῆς Βουλγάτας τὴν ἀναφέρουσαν γένη καὶ εἴδη (secundum genus suum, secundum species suas), θὰ ἦτο ἀστεῖον νὰ ἰσχυρισθῇ τις, ὅτι οἱ ὅροι οὗτοι κεῖνται καὶ ἐν τῇ Γραφῇ ὡς ὅροι τεχνικοὶ καὶ ἐπιστημονικοὶ χρησιμοποιούμενοι ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως αἰῶνας ὅλους πρὶν ἢ ἀναφανῶσιν αἱ ἐπιστῆμαι τῆς Ζωολογίας καὶ Φυτολογίας, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, ὑφ' ἣν μετέπειτα ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ τῶν φιλοσοφούντων καὶ βιολογούντων. Τέλος ἄλλοι προέβησαν ἔτι περαιτέρω ἰσχυρισθέντες, ὅτι ἡ Βίβλος οὐ μόνον ἀντιτίθεται ἀλλὰ καὶ εὐνοεῖ τὴν θεωρίαν τῆς ἐξελίξεως μαρτυροῦσα ὑπὲρ αὐτῆς. Οὕτω ὁ μὲν Naudin ἠξίωσεν, ὅτι «ἡ κοσμογονία τῆς Βίβλου, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς μέχρι τέλους δὲν εἶνε παρὰ θεωρία ἐξελικτικὴ καὶ ὁ Μωϋσῆς εἶνε ὁ πρόγονος τοῦ Lamarck, καὶ τοῦ Darwin καὶ πάντων τῶν νεωτέρων ἐξελικτικῶν»(3). Ὁ δὲ chanoine Hamard ἐκφράζων τὰς μετριωτέρας ἀντιλήψεις τῶν περισσοτέρων παρατηρεῖ, ὅτι «τὸ ἱερὸν κείμενον εὐνοεῖ ὑπό τινας ἐπόψεις τὴν θέσιν τῆς ἐξελιξιαρχίας, λαμβανομένην ὑπὸ πνεῦμα πνευματοκρατικόν»(4).

(1) Ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 304.

(2) Καὶ ὁ ἀββᾶς Darras υἱοθέτησε τὴν ἑρμηνείαν ταύτην χαρακτηρίσας αὐτὴν ὡς ἀδιαμφισβήτητον (Παρὰ Farges ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 253).

(3) Παρὰ Zahm ἔνθ' ἀνωτ. τόμ. II σελ. 317.

(4) Dictionnaire apologétique de la foi catholique par l' abbé J. B. Jaugey, col. 3093.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ

Ὅταν ὁ Μωϋσῆς ἐξήγησεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας, ὅτι μόνον ἄγγελος Κυρίου τώρα θὰ τοὺς ὡδηγοῦσεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας· ὅτι δὲν θὰ ἔχουν αὐτὸν τὸν Θεὸν εἰς τὸ μέσον τῆς συναγωγῆς καὶ τοῦ στρατοπέδου των προστάτην των καὶ βοηθόν των, ὁλόκληρος ὁ λαὸς ἄκουσε τὸν λόγον αὐτὸν ὡς «ρῆμα πονηρὸν» καὶ «κατεπένθησεν ἐν πενθικοῖς» (Ἐξόδ. λγ' 4). Ὁ λόγος αὐτὸς ἐφάνη εἰς ὅλους πολὺ κακὸς καὶ ὅλοι ἐλυπήθησαν καί, ὅπως θὰ ἐλέγαμεν σήμερα, ἐφόρεσαν μαῦρα. Δὲν ἐδυσαρεστήθησαν ἁπλῶς. Δὲν ἔπεσαν μόνον εἰς στενοχώριαν καὶ μελαγχολίαν. Ἀλλ' ἐβυθίσθησαν εἰς πένθος γενικόν. Καὶ ἀφοῦ ἐφόρεσαν πένθιμα ὅλοι, αὐτὸ σημαίνει, ὅτι καὶ στεναγμοὶ καὶ κλάματα καὶ φωναῖς σπαρακτικαῖς θὰ ἀκούσθησαν ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ στρατοπέδου.

Πολὺ παρήγορον σημάδι τὸ πένθος καὶ τὰ κλάματα αὐτά, ἀδελφέ μου. Καὶ εἶνε τόσον περισσότερον παρήγορον, ὅσον διὰ τὴν σφαγὴν τῶν τριῶν χιλιάδων δὲν λέγει τίποτε περὶ πένθους καὶ περὶ δακρύων ἡ ἁγ. Γραφή. Βέβαια ἡ σφαγὴ αὐτὴ δὲν ἀφῆκεν ἀδιάφορον τὸ Ἰουδαϊκὸν στρατόπεδον. Ἀλλ' ἐκεῖνο, ποὺ ἠσθάνθη ἡ συναγωγή, ἦταν ἐντελῶς διαφορετικὸν ἀπὸ τὸ πένθος αὐτό, ποὺ ἐκδηλώνει τώρα. Ἐφοβήθηκαν καὶ τότε ὅλοι διὰ τὴν τιμωρίαν. Τὴν ηὗραν ὅμως δικαίαν. Καὶ θὰ ἐσυλλογίσθηκαν ὅλοι ὅτι εἶνε ἔνοχοι καὶ ὅτι ὅλοι συνεπῶς ἦσαν ὑποκείμενοι εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Θὰ ἔκλαυσαν καὶ θὰ ἐπένθησαν οἱ συγγενεῖς καὶ οἰκειακοὶ τῶν θανατωθέντων. Γενικὸν πένθος ὅμως ἀπὸ τὸ ἕνα ἄκρον τοῦ στρατοπέδου ἕως τὸ ἄλλο ἐκηρύχθη μόνον τώρα, ποὺ ἀκούσθηκεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀφῆκε πλέον τὸν λαόν του καὶ ἐνεπιστεύθη τὴν προστασίαν του εἰς ἄγγελον. Πολὺ σωστὰ κρίνουν τώρα οἱ Ἰουδαῖοι τὰ πράγματα. Πολὺ σωστὰ εὑρίσκουν ὅλοι, ὅτι χειρότερον καὶ ἀπὸ τὴν σφαγὴν τῶν τριῶν χιλιάδων εἶνε ἡ ἐγκατάλειψις τῆς συναγωγῆς των ἀπὸ τὸν Θεόν. Πολὺ σωστὰ αἰσθάνονται, ὅτι τὸ χειρότερον ἀπὸ ὅλα τὰ κακὰ ἀποτελέσματα, ποὺ μᾶς φέρει ἡ ἁμαρτία, δὲν εἶνε ὁ σωματικὸς θάνατος, ἀλλ' ὁ θάνατος ὁ πνευματικός· δὲν εἶνε τόσον κακὸν ὁ χωρισμὸς τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα, ὅσον κακὸν εἶνε ὁ χωρισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεόν!

Εὐλογημένον πένθος, τὸ πένθος αὐτὸ τοῦ Ἰσραήλ. Πένθος συντριβῆς καὶ μετανοίας. Δάκρυα ποὺ ξεπλύνουν τὴν ἁμαρτίαν καὶ καθαρίζουν τὰς ψυχὰς ἀπὸ τὴν ἐνοχήν. Πένθος καὶ δάκρυα ποὺ κάνουν τὸν Θεὸν νὰ ξαναπλησιάσῃ τὸν ἁμαρτωλόν. Καὶ πραγματικῶς. Ὁ Θεὸς δέχεται τὰ δάκρυα αὐτὰ καὶ συμπαθεῖ τὸν Ἰσραὴλ διὰ τὸ πένθος του τοῦτο. Ἡ ἀ-

μαρτία ὅμως τοῦ εἶνε πάντοτε μισητή, ὅσον καὶ ἂν εὐσπλαγχνίζεται τὸν ἁμαρτωλόν. «Καὶ εἶπε Κύριος τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ· Ὑμεῖς λαὸς σκληροτράχηλος· ὁρᾶτε μὴ πληγὴν ἄλλην ἐπάξω ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐξαναλώσω ὑμᾶς· νῦν οὖν ἀφέλεσθε τὰς στολὰς τῶν δοξῶν ὑμῶν καὶ τὸν κόσμον καὶ δείξω σοι ἃ ποιήσω σοι» (Ἐξόδ. λγ' 5).

Μὲ ἄλλα λόγια ὁ Θεὸς ὑπενθυμίζει εἰς τὸν λαόν του, πῶς ἐφέρθηκεν ἕως τώρα εἰς τὰς τόσας εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἦταν μιά, δὲν ἦσαν δυὸ καὶ τρεῖς φορᾶς, ποὺ ὁ Ἰσραὴλ ἔδειξε συμπεριφορὰν ἀχάριστον καὶ ἁμαρτωλὴν εἰς τὸν Θεόν. Οὔτε ἦταν πρώτη φορά, ποὺ ὁ Θεὸς θὰ τὸν ἐσυγχωροῦσεν. Ἦταν λαὸς σκληροτράχηλος, δηλαδὴ λαὸς ποὺ δὲν ἐννοοῦσε νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὸν Θεόν· λαὸς ποὺ εἶχε σκληρὸν τράχηλον καὶ συνεπῶς ὁ ζυγὸς τοῦ Κυρίου ἔμβαινε ὀλίγαις στιγμαῖς εἰς τὸν τράχηλον αὐτὸν ἀλλὰ καὶ πολὺ γρήγορα ἐξέφευγε, γιατὶ ὁ τράχηλος αὐτὸς ἔμενεν ἄκαμπτος καὶ σκληρός.

Τί ὠφελεῖ νὰ σᾶς συγχωρήσω καὶ σήμερα; λέγει ὁ Θεός. Σᾶς συγχωρῶ, προσέξατε ὅμως, μήπως ξαναπέσετε εἰς τὰ ἴδια καὶ μήπως μὲ νέαν ἀπείθειαν καὶ ἀσέβειάν σας μὲ ἐξοργίσετε πάλιν. Ἀλλοίμονόν σας! Θὰ ἐξαπολύσω ἐναντίον σας ἄλλην πληγήν, πολὺ χειροτέραν· πληγὴν ποὺ θὰ σᾶς ξεπαστρέψῃ ὅλους.

Καὶ ὡς ἕνα μέσον προφυλακτικὸν ἀπὸ νέαν παρεκτροπήν, ποὺ θὰ τοὺς ὑπενθύμιζε τὴν σημερινὴν παράβασίν των καὶ τὴν σημερινὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, ζητεῖ ὁ Θεὸς ἀπὸ αὐτοὺς νὰ μὴ ξαναφορέσουν τὰ λαμπρά τους ροῦχα καὶ στολίδια, νὰ μὴ ξαναβάλουν τὰ χρυσᾶ τους καὶ τὰ κοσμήματά τους. Δὲν τοὺς λέγει νὰ τὰ πετάξουν καὶ νὰ τὰ ἐξαφανίσουν. Τοὺς λέγει νὰ τὰ φυλάξουν, ἀλλὰ νὰ μὴ τὰ φοροῦν. Νὰ τὰ φυλάξουν, ὥστε κάθε φορὰν ποὺ θὰ τὰ ἔβλεπαν θέλοντας νὰ τὰ φορέσουν, νὰ ἐνθυμοῦνται, ὅτι μὲ ἕνα μέρος ἀπὸ τὰ χρυσᾶ αὐτὰ ἔφτιασαν κάποτε τὸ χρυσὸν εἴδωλον καὶ παρώργισαν τὸν Θεόν· ὅτι ὡς τιμωρία διὰ τὴν εἰδωλολατρείαν των αὐτὴν τοὺς ἀπηγορεύθη νὰ φοροῦν τὰ διαμαντικὰ καὶ τὰ χρυσαφικά τους.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

11. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

Ἦλθεν εἰς τὰ ἰδικά Του καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ Του, οἱ ἰδικοί Του, δὲν Τὸν παρεδέχθησαν.

Εἰς τὰ ἴδια. *Δύναται μὲν νὰ ἑρμηνευθῶσιν «ἴδια αὐτοῦ ὁ κόσμος ὡς ποίημα αὐτοῦ, ἴδιοι δὲ οἱ ἄνθρωποι ὡς καὶ αὐτοὶ ποιήματα» (Ζιγ.), ἀλλ' ὀρθότερον νὰ νοήσωμεν «ἰδίους» τοὺς «Ἰουδαίους ὡς λαὸν περιούσιον» (Χρυσόστ.). Ἴδια λοιπὸν ὁ οἶκος, τὸν ὁποῖον εἰς ἑαυτὸν παρεσκεύασεν, ἡ ἰδιοκτησία αὐτοῦ, ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ὡς ἰδικόν Του κτῆμα κατὰ τὰ Ἐξόδ. ιθ' 5, Δευτερον. ζ' 6, Ψαλμ. ρλδ' 4. Ἢ ἴδια «ὅ,τι ἀνῆκεν εἰς τὸν Ἰσραήλ, ἡ χώρα του, ἡ πόλις καὶ ὁ ναός» (Bengel). Συνδέεται πρὸς τὰ ἀνωτέρω ὡς ἑξῆς: Ὁ κόσμος δὲν τὸν ἀνεγνώρισεν. Ἀλλὰ καὶ αὐτοί, ποὺ ἦσαν ἰδικοί του καὶ σπίτι του, ἀκόμη καὶ αὐτοὶ δὲν τὸν παρέλαβον. «Καθάπερ ἀνωτέρω διαπορῶν ἐπὶ τῇ ἀνοίᾳ τῶν πολλῶν.... ἔλεγεν ὅτι ὁ κόσμος.... τὸν δημιουργὸν οὐκ ἐγνώρισεν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα πάλιν ἐπὶ τῇ τῶν Ἰουδαίων.... δυσανασχετῶν ἀγνωμοσύνῃ πληκτικώτερον τίθησι τὴν κατηγορίαν» (Χρυσ.).*

ἦλθεν *«ὡς ἄνθρωπος» (Ζιγ.), «τὴν ἡμετέραν ὑποδῦναι σάρκα καταξιώσας» (Χρυσ.). Κυρίως δὲ σημαίνει τὴν ἐν χρόνῳ δημοσίαν ἐμφάνισιν καὶ δρᾶσιν τοῦ Κυρίου ἐν μέσῳ τοῦ Ἰσραήλ. Ἦλθεν «οὐ τῆς αὐτοῦ χρείας ἕνεκεν, ἀλλὰ τῆς τῶν ἰδίων ἕνεκεν εὐεργεσίας» (Χρυσ.).*

καὶ οἱ ἴδιοι· *οἱ οἰκεῖοί του, οἱ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ κατοικοῦντες, οἱ Ἰουδαῖοι ἢ «ὡς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ ὁμόφυλοι» (Ζιγ.) ἢ ὀρθότερον οἱ Ἰουδαῖοι ὡς οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ κατὰ Παῦλον, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐθνικούς, οἵτινες καλοῦνται ξένοι καὶ πάροικοι.*

οὐ παρέλαβον. *Ὑπονοεῖ τὴν ἐγκάρδιον ὑποδοχήν, τῆς ὁποίας ἔπρεπε νὰ τύχῃ ὁ Μεσσίας ὑπὸ τοῦ Ἰσραὴλ ὡς ἰδιοκτήτης καὶ οἰκοδεσπότης. Δὲν τὸν παρεδέχθησαν ὡς κύριον· δὲν τοῦ ἀνεγνώρισαν τὰ δικαιώματα, ἅτινα εἶχεν. «Οὐ παρεδέξαντο» (Ζιγ.). «Οὐ παρέλαβον ἀλλὰ καὶ διεκρούσαντο· καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἐκβαλόντες ἀπέκτειναν» (Χρυσόστ.).*

στιχ. 12—18. Ἡ πίστις.

Παρὰ τὴν ἀντίστασιν καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰσραὴλ νὰ παραδεχθῇ τὸν σαρκωθέντα Λόγον, ἡ ἀποστολὴ τοῦ σαρκωθέντος Κυρίου δὲν ἀπέτυχε. Νέος τις λαὸς ἐκ πιστευόντων εἰς τὸν σαρκωθέντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ μορφοῦται, ὅστις ἀναγνωρίζει τὸν Λυτρωτήν (στιχ. 12—13). Οὗτοι ἀναγεννῶνται διὰ τῆς πίστεως εἰς τέκνα Θεοῦ, τὴν δύναμιν δὲ ταύτην πρὸς ἀναγέννησιν ἀντλεῖ ἡ πίστις ἐκ τοῦ ὅτι ἀντικείμενον αὐτῆς εἶνε ἡ σάρκωσις τοῦ Λόγου, περὶ τῆς ὁποίας μαρτυροῦσι μάρτυρες αὐτόπται, ἐν οἷς καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ εὐαγγελίου, καὶ ὁ θεῖος κῆρυξ, ὅστις ἀπεστάλη οὐρανόθεν εἰς μαρτυρίαν, (στίχ. 14—15), ἀκόμη δὲ καὶ ἡ ἐκκλησία ὁλόκληρος, ἡ ὁποία διὰ τῶν δωρεῶν, τὰς ὁποίας λαμβάνει, διαπιστοῖ ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ Λόγου (στίχ. 16—18).

12. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

Ὅσοι ὅμως τὸν ἐδέχθησαν, τοὺς ἔδωκε δικαίωμα καὶ δύναμιν νὰ γίνουν τέκνα Θεοῦ, εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς τὸ ὄνομά του.

Ὅσοι. *Ἀντιτίθεται πρὸς τὸ* ***ἴδιοι.*** *Καὶ τὸ μὲν* ***ἴδιοι*** *σημαίνει τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος ἐν σώματι. Τὸ* ***ὅσοι*** *ὅμως ὑποδηλοῖ μόνον ἄτομα σποραδικῶς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀναφαινόμενα. Ἡ πίστις οὕτω προσλαμβάνει καθαρῶς ἀτομικὸν καὶ οὕτως εἰπεῖν σποραδικὸν χαρακτῆρα.*

δέ. *Μᾶλλον ἀντιθετικός.*

ἔλαβον. *«Ὅσοι δὲ παρεδέξαντο αὐτὸν διὰ τοῦ παραδέξασθαι τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ» (Ζιγ.). Ὅσοι «διὰ τῆς πίστεως ἔλαβον καὶ ὑπεδέξαντο» (Θεοφ.). Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ προηγηθέντος* ***παρέλαβον*** *καὶ τοῦ ἐπακολουθοῦντος* ***ἔλαβον*** *εἶνε κατὰ τὸν* Godet, *ὅτι τὸ μὲν* ***παρέλαβον*** *ἐκφράζει τι τὸ σοβαρὸν καὶ πανηγυρικόν, ὅπερ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ἐπίσημον ὑποδοχήν, τὴν ὁποίαν θὰ ὤφειλον νὰ κάμουν αἱ Ἰσραηλιτικαὶ ἀρχαὶ εἰς τὸν Μεσσίαν ἐν ὀνόματι τοῦ θεοκρατικοῦ ἔθνους εἰσάγοντες θριαμβευτικῶς τὸν θεῖον βασιλέα εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐνῷ τὸ* ***ἔλα-***

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ

ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΡΙΣΕΩΣ

Εἶναι γνωστὸν πόσον ἡ λεγομένη «Κοινὴ γνώμη» ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν κυβερνήσεων τῆς Ἀγγλίας. Πολλάκις κατὰ τοὺς τελευταίους κρισίμους καιροὺς βλέπει τις εἰς τὸν παγκόσμιον Τύπον πόσον ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις προσέχει τὴν κοινὴν γνώμην. Κατὰ μείζονα δὲ λόγον προσέχει τὴν γνώμην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας, ἡ ὁποία πάντοτε ἔχει σπουδαῖον λόγον ὄχι μόνον εἰς τὰ κοινωνικὰ ζητήματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς.

Διὰ τοῦτο περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Μαρτίου, τῇ προσκλήσει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντερβουρίας, συνεκροτήθη εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Λάμπεθ σύσκεψις ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων (μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ δύο ἀρχιεπίσκοποι Καντερβουρίας καὶ Ὑόρκης, οἱ ἐπίσκοποι Λονδίνου, Γουϊντσεστερ, Τσίτσεστερ, Λάνταφ, Κρόϋντον καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀνώτεροι ἐκκλησιαστικοὶ τιτλοῦχοι), «ἀντιπροσωπευουσῶν τὰς χριστιανικὰς κοινότητας Ἀγγλίας, Σκωτίας καὶ Οὐαλίας», καὶ ἐξήτασε τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς Εὐρώπης. Τὰ μέλη τῆς συσκέψεως ταύτης ἐξουσιοδότησαν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντερβουρίας ὅπως ἀπευθύνῃ ἐπιστολὴν εἰς τὸν πρωθυπουργὸν τῆς Ἀγγλίας, εἰς τὴν ὁποίαν οὗτος διετύπωσε τὰς ἀπόψεις των ἐπὶ τῆς παρούσης κρίσεως, τῆς ἀπειλούσης νέον παγκόσμιον πόλεμον. Αἱ ἀπόψεις αὗται—τὰς ὁποίας παραθέτομεν ἀκολούθως—δεικνύουν μετὰ πόσης εὐθυκρισίας καὶ σταθερότητος οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἄρχοντες τῆς χώρας ταύτης διατυπώνουν τὸ ὀρθὸν καὶ δίκαιον.

«Ἀναγνωρίζομεν πλήρως—γράφει ἡ ἐπιστολή—πρῶτον ὅτι ἡ παροῦσα ἐνέργεια τῆς Γερμανίας δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὸν σεβασμὸν τῶν ἐκ τῆς συνθήκης ὑποχρεώσεων, ὅστις «ἀποτελεῖ θεμελιώδη ἀρχὴν τῆς διεθνοῦς ζωῆς καὶ οὐσιώδη ὅρον τῆς διατηρήσεως τῆς εἰρήνης». Εἴμεθα ἐν τούτοις ἐξ ἴσου ὑποχρεωμένοι νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι καὶ ἄλλαι Δυνάμεις δὲν ἐτήρησαν πάντοτε πλήρως τὸ πνεῦμα τῶν ἀναληφθεισῶν ὑπ' αὐτῶν ὑποχρεώσεων εἴτε διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Λοκάρνο, εἴτε διὰ τοῦ καταστατικοῦ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

2) Ὁπαιαδήποτε μέτρα ἤθελον θεωρηθῆ ἀναγκαῖα διὰ νὰ ἐκφράσουν τὴν ἀποδοκιμασίαν κατὰ τῆς προσφάτου ἐνεργείας τῆς Γερμανίας, τὸ ὑψίστης σημασίας γεγονὸς εἶναι ὅτι οἱ πολιτικοὶ τῆς Εὐρώπης δὲν πρέπει τώρα νὰ παρατηροῦν πρὸς τὰ ὀπίσω ἀλλὰ πρὸς τὰ ἔμπρός, καὶ νὰ καταβάλλουν πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἐπωφεληθῶσι πλήρως τῆς μοναδικῆς εὐκαιρίας ποὺ τοὺς παρουσιάζεται τώρα—εὐκαιρίας ἡ ὁποία δύναται νὰ παρέλθῃ ἀνεπιστρεπτεί—ὥστε νὰ ἐγκαθιδρύσουν ἕνα νέον σύστημα εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης βασιζόμενον ἐπὶ διεθνοῦς ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης.

3) Διὰ τοῦτο ὑποβάλλομεν τὴν πρότασιν ὅπως συγκληθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν διεθνὴς συνδιάσκεψις, ἡ ὁποία νὰ θέσῃ τὰς βάσεις τοῦ νέου τούτου συστήματος.

4) Ἐλπίζομεν ὅτι μία τοιαύτη συνδιάσκεψις θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὄχι μόνον τὰ πολιτικὰ ἀλλὰ καὶ τὰ οἰκονομικὰ αἴτια τῆς ἀνησυχίας καὶ τῆς δυσαρεσκείας πολλῶν ἐθνῶν.

5) Ἔχομεν πεποίθησιν ὅτι εἰς τὴν καλυτέραν ἀτμόσφαιραν, ἡ ὁποία οὕτω θὰ δημιουργηθῇ, νέα καὶ ἀποφασιστικὴ προσπάθεια, σύμφωνος δὲ μὲ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ καταστατικοῦ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, πρὸς γενικὸν περιορισμὸν τῶν ἐξοπλισμῶν. Διότι εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι ἡ αὔξησις τῶν ἐξοπλισμῶν δὲν θὰ φέρῃ ποτὲ ἀσφάλειαν. Αὐξάνει μόνον τὴν ὑποψίαν καὶ τὸν φόβον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ὑψίστη αἰτία τῆς ἐλλείψεως ἀσφαλείας. Οὐχὶ ἡ ὑλικὴ ἀλλ' ἡ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ δύναμις δύναται πλήρως καὶ τελικῶς νὰ ὑπερνικήσῃ τὸν φόβον».

Ἐν τέλει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος βεβαιώνει ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων τούτων τὸν πρωθυπουργὸν ὅτι «εἰς τὴν ἐπιδίωξιν τῆς πολιτικῆς ταύτης δύναται νὰ βασίζεται ἐπὶ τῆς ἐπιστηρίξεώς των». Καθὼς ἐπίσης ὅτι οὗτοι «νὰ προσεύχωνται μὲν ὑπὲρ αὐτοῦ, θὰ πράξουν δὲ πᾶν τὸ δυνατὸν διὰ νὰ ἐντυπώσουν εἰς ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς πολίτας τὸ καθῆκον ὅπως ἐξακολουθήσουν ἐπιμόνως προσευχόμενοι, ὥστε οἱ πολιτικοὶ τῆς χώρας καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν νὰ καθοδηγηθοῦν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ νὰ ἐπαναφέρουν τὰ ἔθνη ἐκ τῆς παρούσης παρανοήσεως καὶ συγχύσεως εἰς τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς εἰρήνης».

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΜΑΪΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. τοῦ Παραλύτου, Πράξ. θ' 32—42).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 380.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. τοῦ Παραλύτου, Ἰωάν. ε' 1—15).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 285.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Μεγάλη καὶ βαρεῖα εἶνε ἡ θλῖψις τοῦ Παραλύτου τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου. Ἡ ἀσθένεια τὸν ἔχει φέρει εἰς κατάστασιν ἀπελπιστικήν. Εἶνε ἕνας ἄταφος νεκρός. Τίνος τὴν βοήθειαν νὰ ἐπικαλεσθῇ; Πρὸς ποῖον νὰ καταφύγῃ; Ὑπῆρχε τότε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, κοντὰ εἰς τὴν προβατικὴν πύλην, μία κολυμβήθρα ἰαματική. Δὲν ἦτο ἐκ φύσεως τοιαύτη. Ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔστελλεν ἕνα ἄγγελον, ὁ ὁποῖος κατέβαινε καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ τῆς κολυμβήθρας. Τότε τὰ ὕδατα ἐγίνοντο θαυματουργὰ καὶ ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἐρρίπτετο πρῶτος εἰς αὐτὴν ἐθεραπεύετο, ὁποιανδήποτε ἀσθένειαν καὶ ἂν εἶχε. Διὰ τοῦτο πλῆθος πολὺ ἀσθενῶν εὑρίσκετο ἐκεῖ. Εἰς αὐτὴν λοιπὸν τὴν θαυματουργὸν κολυμβήθραν κατέφευγε καὶ ὁ παράλυτος. Ἀπηλπισμένος ἀπὸ τοὺς ἰατρούς, ἤλπιζεν ἐκεῖ νὰ εὕρῃ τὴν θεραπείαν του. Ματαία ὅμως ἐλπίς! Διότι παρέμεινε πολλὰ χρόνια ἐκεῖ. Ἑκατοντάδες καὶ χιλιάδες ἐθεραπεύθησαν κατὰ τὸ διάστημα

βον ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸν ἀνεπίσημον καὶ ἀτομικὸν χαρακτῆρα, τὸν ὁποῖον ἐνέχει ἤδη ἡ πίστις. Τὸ λαμβάνειν εἰς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν τοῦ δέχεσθαι τὸν Χριστὸν ἀπαντᾷ καὶ ἐν ε' 43 καὶ ιγ' 20.

αὐτό. Τυφλοὶ ἀνέβλεψαν. Χωλοὶ περιεπάτησαν. Καὶ παντὸς εἴδους πάσχοντες ἰατρεύθησαν. Αὐτὸς ὅμως ἔμενε πάντοτε ἐκεῖ, πάντοτε ἀσθενής, πάντοτε παράλυτος. Διότι ἂν καὶ ἐσύρετο πρὸς τὴν κολυμβήθραν, ὅταν ὁ ἄγγελος ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ, ἄλλος ὅμως ἐπρολάμβανε καὶ ἐρρίπτετο πρῶτος καὶ ἐλάμβανε τὴν θεραπείαν. Ἔμενε, λοιπόν, ὁ Παράλυτος «ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ». Πόσον δὲ χρόνον ἔπασχε; «Τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη»! Μία ζωὴ ὁλόκληρος! Μία ζωὴ μαρτυρική, πικρά, ἀνυπόφορος, χωρὶς τὴν παραμικρὰν βοήθειαν καὶ ἀνακούφισιν ἀπὸ κανένα. Ποία θλῖψις! Ποία δοκιμασία! Ἀλλὰ καὶ ποία ὑπομονή!

Μάλιστα! Διότι μία τοιαύτη κατάστασις εἶνε πολὺ ἐπικίνδυνος. Εἶνε ἱκανὴ νὰ σπρώξῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀπόγνωσιν, εἰς τὸ ἔγκλημα, εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Μήπως δὲν ἔχομεν τοιαῦτα παραδείγματα; Πλῆθος ἀνθρώπων ποὺ πάσχουν καὶ ὑποφέρουν, διὰ διαφόρους αἰτίας, χάνουν τὸ θάρρος καὶ τὴν ὑπομονήν των. Καὶ ἄλλοι μὲν ἀπελπίζονται καὶ ζητοῦν τὸν θάνατον. Ἄλλοι καταρῶνται τὴν ἡμέραν ποὺ ἐγεννήθησαν. Ἄλλοι γογγύζουν κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ βλασφημοῦν ἀκόμη τὸ Ἅγιον Ὄνομά Του. Καὶ ἄλλοι, τέλος, φθάνουν καὶ εἰς τὴν αὐτοκτονίαν, δι' «οἰκονομικοὺς λόγους», ἢ διότι πάσχουν «ἀπὸ ἀνίατον νόσον». Ὁ Παράλυτος ὅμως καμμίαν πρᾶξιν ἀπελπιστικὴν δὲν παρουσιάζει. Δὲν ἀνησυχεῖ. Δὲν ταράσσεται. Δὲν παραπονεῖται κατὰ τοῦ Θεοῦ. Δὲν ζητεῖ τὸν θάνατον, διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ μαρτύριόν του. Βλέπει τοὺς ἄλλους νὰ θεραπεύωνται καὶ αὐτὸς δὲν ζηλεύει, δὲν φθονεῖ. Παρατηρεῖ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὁποία τὸν πληγώνει πολύ. Καὶ ὅμως, ἕνας λόγος πικρὸς ἐναντίον των δὲν ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ χείλη του. Μένει εἰς τὴν θέσιν του ἤρεμος, σιωπηλός, εἰρηνικός, πίνων ἀγογγύστως τὸ πικρὸν ποτήριον τῶν βασάνων του. Τόση εἶνε ἡ καρτερία καὶ ἡ ὑπομονή του, ὑπομονὴ παραδειγματική.

Δοκιμάζομεν καὶ ἡμεῖς θλίψεις εἰς τὴν ζωήν μας· πολλὰς καὶ μεγάλας θλίψεις. Μᾶς στενοχωρεῖ ἡ πτωχεία. Μᾶς θλίβει ἡ περιφρόνησις τῶν ἀνθρώπων. Μᾶς καταβάλλει ἡ ἀσθένεια. Μᾶς πληγώνει ὁ θάνατος. Μᾶς πιέζει ἡ κακία καὶ ἡ ἀδικία τοῦ πλησίον μας. Πόσους στεναγμοὺς ἐκβάλλομεν καὶ πόσα δάκρυα πικρὰ χύνομεν! Καὶ ζητοῦμεν βοήθειαν. Ἀλλὰ δὲν τὴν εὑρίσκομεν. Στρέφομεν πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ βλέμματα, ὅπως ὁ Παράλυτος πρὸς τὴν κολυμβήθραν τῆς Βηθεσδά. Ἱκετεύομεν τὸν Θεὸν μὲ πόνον, μὲ ἀγωνίαν. Ἀλλὰ δὲν βλέπομεν θεραπείαν. Μᾶς φαίνεται κλειστὸς ὁ Οὐρανός· Νομίζομεν ὅτι καὶ ὁ Θεὸς μᾶς ἐγκατέλειψε. Καὶ ἀπελπιζόμεθα τότε. Καὶ ταραττόμεθα. Καὶ γογγύζομεν. Καὶ ἀνυπομονοῦμεν. Τί χρειάζεται ὅμως εἰς τὰς περιστάσεις αὐτάς; Ὑπομονὴ καὶ καρτερία. Πρέπει νὰ ἔχωμεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε ὁ πανάγαθος, ὁ στοργικὸς Πατήρ μας. Αὐτὸς βλέπει τὰ δάκρυά μας. Παρακολουθεῖ τὴν θλῖψίν μας. Γνωρίζει τὸν πόνον τῆς ψυχῆς μας. Μᾶς ἀφίνει ὅμως νὰ ὑποφέρωμεν, διὰ νὰ καταρτισθῶμεν εἰς τὴν ὑπομονήν, διὰ νὰ καλλιεργήσωμεν τὴν ἐλπίδα, διὰ νὰ ἐνισχυθῶμεν εἰς τὴν πίστιν καὶ ἐμπιστοσύνην πρὸς Αὐτόν, διὰ νὰ προοδεύσωμεν εἰς τὴν ἀρετήν. Καὶ τότε σπεύδει. Σπεύδει ὁ φιλάνθρωπος καὶ παντοκτίρμων Κύριος διὰ νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν κάμινον τῆς θλίψεως καὶ τῶν βασάνων. Μήπως αὐτὸ δὲν ἔγινε καὶ μὲ τὸν Παράλυτον τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου;

2.—Πράγματι. Εὑρίσκετο «κατακείμενος» εἰς τὸν κράβαττόν του, ὁπότε παρουσιάζεται ὁ Κύριος ἡμῶν ἐνώπιόν του. Δὲν ἦτο τυχαία ἡ συνάντησις. Εἶχεν ἀναβῆ ὁ Κύριος εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἐπίτηδες διηυθύνθη πρὸς τὴν προβατικὴν κολυμβήθραν. Ἤθελε νὰ βραβεύσῃ τὴν ὑπομονὴν τοῦ Παραλύτου, ἀποδίδων εἰς αὐτὸν τὴν ὑγείαν. Πρὶν ὅμως τὸν θεραπεύσῃ, τοῦ ἀπευθύνει μίαν ἐρώτησιν: «Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι»; Παράδοξον φαίνεται τὸ ἐρώτημα. Καὶ ὅμως εἶχε τὴν θέσιν του. Διότι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἔπασχεν ἐξ ἁμαρτιῶν του καὶ ἔπρεπε νὰ ἐκδηλώσῃ τώρα τὴν θέλησίν του διὰ τὴν θεραπείαν καὶ οὕτω νὰ δείξῃ τὴν ἀποστροφήν του πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, ἡ ὁποία τὸν εἶχε φέρει εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο. Ὁ Παράλυτος ἀποκρίνεται: «Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει»· ὡσὰν νὰ τοῦ ἔλεγεν: Ὅλοι μὲ ἐγκατέλειψαν. Σπλαγχνίσου με σὺ καὶ σῶσόν με. Ὁ Κύριος ὄντως τὸν εὐσπλαγχνίσθη. Μὲ ἕνα προστακτικὸν λόγον τοῦ χαρίζει τὴν πολυπόθητον ὑγείαν· «ἔγειραι, ἆρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει». Ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Κυρίου ἔγινεν ἔργον εὐθύς. «Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει». Ἀλλ' ὁ Κύριος δὲν ἐνδιαφέρεται μόνον διὰ τὸ παρόν· ἐνδιαφέρεται ἐπίσης καὶ διὰ τὸ μέλλον μας, καὶ μάλιστα πολὺ περισσότερον δι' αὐτό. Εὑρίσκει λοιπὸν ἔπειτα τὸν θεραπευθέντα εἰς τὸν Ναὸν καὶ τοῦ λέγει: «ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται». Πρόσεχε. Ἔγινες τώρα καλά. Μὴ ξαναπέσῃς ὅμως εἰς τὴν ἁμαρτίαν, διότι θὰ πάθῃς χειρότερα. Δὲν θὰ μὲ εὕρῃς πάλιν διὰ νὰ σὲ θεραπεύσω. Καὶ θὰ χάσῃς τὴν ζωήν σου, θὰ χάσῃς καὶ τὴν ψυχήν σου. Πρόσεχε λοιπόν. Ἄνοιξε τὰ μάτια σου. Φεῦγε ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, διὰ νὰ μὴ ἀπολεσθῇς.

Αὐτὸ ἀκριβῶς παραγγέλλει ὁ Κύριος καὶ εἰς πάντα ἁμαρτωλὸν ποὺ μετανοεῖ εἰλικρινῶς καὶ ἐξομολογεῖται τὰς ἁμαρτίας του. Πρόσεχε, τοῦ λέγει. Ἡ ἁμαρτία φαίνεται γλυκεῖα. Εἶνε ὅμως ἀπατηλή· εἶνε εὐπερίστατος. Ἔχει παντοῦ ἁπλωμένα τὰ δίκτυά της. Καὶ ἀνύποπτοι οἱ ἄνθρωποι συλλαμβάνονται εἰς τὴν παγίδα της. Πρόσεχε λοιπὸν νὰ μὴ συλληφθῇς πάλιν εἰς τὴν παγίδα. Ἐνθυμοῦ τὸ πάθημά σου, τὴν μετάνοιάν σου, τὰ δάκρυά σου· καὶ φεῦγε, φεῦγε, διαρκῶς φεῦγε ἀπὸ τὴν κατηραμένην αὐτὴν νόσον. Διότι, ἐὰν παραδοθῇς καὶ πάλιν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἁμαρτίας, θὰ πάθῃς χειρότερα. Διότι ζήτημα εἶνε ἂν θὰ μετανοήσῃς καὶ πάλιν, διὰ νὰ σωθῇς. Καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ φοβερώτερον διὰ τὸν μετανοήσαντα ἁμαρτωλὸν ποὺ ἐπιστρέφει πάλιν εἰς τὸν βίον τῆς ἁμαρτίας. Σκληρύνεται καὶ δὲν συγκινεῖται ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Ἔπειτα, ἐγκαταλείπεται καὶ ἀπὸ τὴν θείαν χάριν. Διότι ὁ πανάγαθος Πατὴρ ἐν τῇ ἀγάπῃ Του δημιουργεῖ εἰς τὸν καθένα περιστάσεις καὶ εὐκαιρίας πρὸς μετάνοιαν καὶ σωτηρίαν. Ἀλλ' ὅταν ἴδῃ τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀδιαφορῇ, νὰ περιφρονῇ τὴν ἀγάπην Του, νὰ παραδίδεται θελημματικῶς εἰς τὴν ἁμαρτίαν, τότε καὶ Ἐκεῖνος ἐν τῇ δικαιοσύνῃ Του ἀποσύρει τὴν χάριν Του. Καὶ τότε οὔτε νὰ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ..... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1

Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ Ε'.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΑΖΑΡΟΝ

2. Ὅταν πάλιν ἔχῃ κανεὶς ἕνα ἀνδριάντα ἐφθαρμένον ἀπὸ τὴν σκωρίαν καὶ τὴν πολυκαιρίαν καὶ εἰς πολλὰ μέρη του χαλασμένον, ἀφοῦ τὸν συντρίψῃ, τὸν ρίπτει εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ ἀφοῦ τὸν λυώσῃ ἐντελῶς, τὸν ξαναφτιάνει ἔπειτα λαμπρότερον. Ὅπως λοιπὸν ἡ συντριβὴ ποὺ γίνεται εἰς τὸ χωνευτήριον δὲν εἶνε ἐξαφανισμὸς τοῦ ἀνδριάντος ἐκείνου ἀλλὰ ἕνα ξεκαινούργωμα, οὕτω καὶ ὁ θάνατος τῶν σωμάτων μας δὲν εἶνε ἐξαφανισμός, ἀλλὰ ἀνανέωσις. Ὅταν λοιπὸν ἴδῃς τὸ σῶμά μας νὰ διαλύεται, καὶ νὰ σαπίζῃ, ὡσὰν νὰ ἦτο εἰς κανένα χωνευτήριον, μὴ σταθῇς μέχρι τοῦ θεάματος αὐτοῦ, ἀλλὰ περίμενε τὴν ἐκ νέου κατασκευήν του. Καὶ μὴ ἀρκεσθῇς εἰς τὸ μέτρον αὐτὸ τοῦ παραδείγματος, ἀλλὰ προχώρει μὲ τὸ λογικόν σου πρὸς τὰ ἐμπρός. Διότι, ὁ μὲν ἀνδριαντοποιὸς ρίπτων εἰς τὸ χωνευτήριον χάλκινον ὑλικόν, δὲν θὰ σοῦ ἀποδώσῃ χρυσοῦν καὶ ἀθάνατον τὸν ἀνδριάντα, ἀλλὰ χάλκινον ἐργάζεται πάλιν· ὁ Θεὸς ὅμως δὲν κάμνει τὸ ἴδιον· ἀλλ' ἐνῷ ρίπτει εἰς τὸ χωνευτήριον πήλινον καὶ θνητὸν ὑλικόν, σοῦ ἐπιστρέφει τὸν ἀνδριάντα χρυσοῦν καὶ ἀθάνατον. Ἐνῷ δηλαδὴ ἡ γῆ δέχεται τὸ σῶμα φθαρτὸν καὶ πρόσκαιρον, ἐπιστρέφει τὸ ἴδιον ἄφθαρτον καὶ ἀθάνατον. Μὴ ἴδῃς λοιπὸν τὸν νεκρὸν ἐκεῖνον, ποὺ ἔχει κλείσει μάτια καὶ κατάκειται ἄφωνος, ἀλλ' ἐκεῖνον ποὺ ἀνίσταται καὶ ἀπολαμβάνει δόξαν ἄρρητον καὶ φρικώδη καὶ θαυμαστήν, καὶ ἀπὸ τὸ παρὸν θέαμα μετάφερε τοὺς λογισμοὺς πρὸς τὴν μέλλουσαν ἐλπίδα.

Ἀλλὰ ἐπιζητεῖς τὴν συνήθειαν καὶ διὰ τοῦτο θρηνεῖς καὶ ὀδύρεσαι; Καὶ πῶς δὲν θεωρεῖς ἄτοπον τοῦτο, ποὺ θὰ σοῦ εἴπω; Ὅταν δίδων μὲν εἰς γαμβρὸν τὴν θυγατέρα σου, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἔπειτα παίρνει καὶ φεύγει εἰς μακρυνὴν χώραν καὶ ζῇ ἐκεῖ εὐτυχισμένα, δὲν θεωρεῖς καθόλου δεινὸν τὸ γενόμενον, διότι μανθάνεις ὅτι εὐτυχεῖ, καὶ μὲ τὴν πληροφορίαν αὐτὴν παρηγορεῖσαι διὰ τὴν λύπην τῆς ξενιτειᾶς· ἐδῶ δέ, ὅπου δὲν σοῦ ἐπῆρε τὸν συγγενῆ σου ἄνθρωπος, ἢ κανεὶς ἄλλος σύνδουλος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Κύριος, πονεῖς καὶ ὀδύρεσαι;

Ἀλλὰ πῶς εἶνε δυνατόν, θὰ εἴπῃς, νὰ μὴ πονῇ κανείς, ἀφοῦ εἶνε ἄνθρωπος; Οὔτε ἐγὼ λέγω τοῦτο· οὐδὲ ἀπαγορεύω τὴν λύπην καὶ ἀθυμίαν ἀλλὰ τὴν ἐπαύξησιν τῆς λύπης. Διότι ἡ μὲν λύπη διὰ τὸν θάνατον εἶνε φυσική, ἡ ὑπέρβασις ὅμως τοῦ μέτρου, τοῦτο εἶνε μανία καὶ παραφροσύνη καὶ ἴδιον ψυχῆς γυναικώδους. Λυπήσου, δάκρυσε, ἀλλὰ μὴ ἀπελπισθῇς, μὴ δυσφορήσῃς, μὴ ἀγανακτήσῃς. Εὐχαρίστησε τὸν Θεόν, ποὺ τὸν παίρνει, διὰ νὰ στολίσῃς τὸν ἀπελθόντα καὶ τοῦ στείλῃς μαζῇ τὸν λαμπρὰ ἐντάφια. Διότι, ἐὰν μὲν ἀγανακτήσῃς, καὶ τὸν ἀπελθόντα ὕβρισες σοβαρῶς, καὶ τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος τὸν ἐπῆρεν, ἐξώργησες, καὶ τὸν ἑαυτόν σου ἔβλαψες ὑπερβολικά. Ἐὰν δὲ εὐχαριστήσῃς, καὶ τὸν ἀποθανόντα ἐστόλισες, καὶ τὸν λαβόντα Θεὸν ἐδόξασες, καὶ τὸν ἑαυτόν σου ὠφέλησες. Δάκρυσε, ὅπως ὁ Δεσπότης σου ἐδάκρυσε τὸν Λάζαρον, καὶ δακρύσας ἔθεσεν εἰς ἡμᾶς μέτρα καὶ κανόνας καὶ ὅρια λύπης, τὰ ὁποῖα δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνωμεν. Οὕτως εἶπε καὶ ὁ Παῦλος· «Οὐ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα». Λυπήσου, λέγει, ἀλλ' ὄχι ὡς εἰδωλολάτρης, ποὺ δὲν ἐλπίζει εἰς τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν μέλλουσαν ζωήν.

μετανοήσῃ, οὔτε νὰ σωθῇ πλέον εἰμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος. Ποῖον δὲ τὸ ἀποτέλεσμα; Θλῖψις καὶ πόνος καὶ ἀγωνία εἰς τὸν παρόντα βίον. Θλῖψις καὶ πόνος καὶ καταδίκη ἀπερίγραπτος καὶ αἰώνιος εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν.

Διὰ τοῦτο εἶνε ἀνάγκη νὰ προσέξωμεν πολύ. Μᾶς ἔφερεν ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ καιρὸν μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς; Μετενοήσαμεν; Ἐξωμολογήθημεν; Εἰσήλθαμεν εἰς τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ; Ἂς μείνωμεν εἰς αὐτὸν σταθεροί, ἀκλόνητοι μέχρι θανάτου, διὰ νὰ εὕρωμεν σωτηρίαν. Ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου διαρκῶς ἂς βοᾷ εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας: «Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε».

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Η ΣΠΟΥΔΑΖΟΥΣΑ ΝΕΟΤΗΣ

Ἀρκετὰ σημαντικὸς ἀριθμὸς νέων προχωροῦν καὶ εἰς ἀνωτέρας σπουδάς. Ἡ περίοδος τῆς σπουδῆς εἶνε διὰ τὸν νέον περίοδος κρίσιμος. Διότι ἀνοίγει εἰς αὐτὸν νέους ὁρίζοντας μελέτης καὶ γνώσεως, ἀλλὰ καὶ τὸν εἰσάγει εἰς νέον περιβάλλον καὶ νέαν ζωήν. Ἡ φροντὶς τῶν γονέων στρέφεται τώρα ὁλόκληρος εἰς τὸ πῶς θὰ ἐξοικονομήσουν τὰ τακτικὰ καὶ τὰ ἔκτακτα ἔξοδα τοῦ σπουδάζοντος υἱοῦ των. Ἀλλά, καὶ ἂν εἶνε εὔποροι, καὶ ἂν ἑπομένως δὲν δυσκολεύωνται νὰ στέλλουν εἰς τὸν υἱόν των ὅλα ὅσα χρειάζεται ἢ ὅσα ζητεῖ, ἡ προσοχὴ των πρέπει νὰ εἶνε ἐστραμμένη περισσότερον εἰς ἄλλο σοβαρώτερον ζήτημα. Διότι δὲν πρέπει νὰ ἀγνοοῦν ὅτι κίνδυνοι σοβαροὶ ἀπειλοῦν τὸν σπουδάζοντα νέον.

Πράγματι. Φεύγει ὁ νέος ἀπὸ τὸ στενὸν περιβάλλον τῆς πατρίδος του, ὅπου εἶχε γνωρίμους καὶ φίλους καὶ συγγενεῖς, διὰ νὰ ἔλθῃ ὡς ἄγνωστος ἐν μέσῳ ἀγνώστων ἐκεῖ ὅπου πρόκειται νὰ σπουδάσῃ. Εὑρίσκεται μακρὰν τῆς οἰκογενείας του, ὅπου ἀνετράφη καὶ ὅπου, περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον, ὑφίστατο τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐπιβλέψεως τῶν γονέων του. Ἐλεύθερος τώρα ἀπὸ τὴν ἄμεσον αὐτὴν ἐπιτήρησιν, θὰ δείξῃ καλύτερον ποῖαι εἶνε αἱ διαθέσεις του καὶ ποίαν χρῆσιν θὰ κάμῃ τῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνει ὡς σπουδαστής. Ἐὰν ἡ οἰκογενειακή του ἀνατροφὴ ὑπῆρξεν ἐλλιπὴς καὶ δὲν κατώρθωσε νὰ τοῦ ἐγχαράξῃ ἀρχὰς ἠθικὰς σταθερά, προβάλλει ἐνώπιόν του σοβαρώτατος ὁ κίνδυνος τῆς ἀσωτείας. Ἐφ' ὅσον ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν του χρήματα, τὰ ὁποῖα Κύριος οἶδε μὲ πόσους κόπους καὶ μὲ ποίας στερήσεις τῆς ἄλλης οἰκογενείας ἐξοικονόμησεν ὁ πατήρ του, ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ κακὴν χρῆσιν αὐτῶν. Τὸ χρῆμα, καὶ μάλιστα ὅταν εἶνε ἄφθονον, ἀνοίγει ὅλας τὰς θύρας τῶν θεαμάτων, τῶν διασκεδάσεων καὶ πάσης ἀσωτίας. Δι' αὐτὸ βλέπομεν νέους ποὺ ἦλθαν ἀπὸ τὸ χωριό των εἰς τὴν πρωτεύουσαν σεμνοὶ καὶ περιωρισμένοι, ἀλλ' οἱ ὁποῖοι πολὺ γρήγορα εὑρῆκαν φίλους, καὶ συνῆψαν γνωριμίας καὶ σχέσεις, καὶ ἐγνώρισαν λέσχας καὶ θέατρα καὶ κέντρα χαρτο-

παιξίας, διὰ νὰ προχωρήσουν κατόπιν καὶ εἰς τὰ κέντρα τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἀσωτίας. Παρόμοιοι πρὸς τὸν ἄσωτον υἱὸν τῆς παραβολῆς τοῦ Εὐαγγελίου, σκορπίζουν τὸ πατρικὸν χρῆμα ἀφρόνως, παραμελοῦν τὰ μαθήματά των καὶ δι' ἓν καὶ μόνον ἐνδιαφέρονται, πῶς θὰ περάσουν εὐχαριστότερον τὰ ἔτη τῆς σπουδῆς των.

Ἐκτὸς ὅμως τοῦ κινδύνου αὐτοῦ, ὑπάρχει καὶ ὁ κίνδυνος τῆς ἀλαζονείας, ἰδίως διὰ τοὺς νέους ποὺ εἶνε μελετηροὶ καὶ παρακολουθοῦν τὰ μαθήματα τῆς ἐπιστήμης των μὲ ὄρεξιν καὶ μὲ ἐπιμέλειαν. Μὲ τὴν σπουδὴν ὁ νέος εἰσέρχεται εἰς τὰ ἄδυτα μιᾶς ἐπιστήμης καὶ πλουτίζει τὰς γνώσεις του ὁλονὲν περισσότερον. Ἀλλ' «ἡ γνῶσις φυσιοῖ», καθὼς λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Α΄Κορ.η΄2)· δηλαδή, εὔκολον εἶνε νὰ φέρῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἕνα φούσκωμα, νὰ τὸν κάμῃ ἀλαζόνα καὶ ὑπερήφανον. Ὑπάρχουν δὲ δυστυχῶς ἀρκετὰ παραδείγματα νέων, οἱ ὁποῖοι, διότι ἐσπούδασαν μίαν ἐπιστήμην, φαντάζονται ὅτι κατέχουν ὅλην τὴν γνῶσιν καὶ τὴν σοφίαν. Νομίζουν ὅτι εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἀποφαίνωνται ἐπὶ ὅλων τῶν ζητημάτων καὶ περιφρονοῦν τὰς γνώμας καὶ τὰς κρίσεις τῶν ἄλλων, τοὺς ὁποίους θεωροῦν ἀγραμμάτους καὶ καθυστερημένους. Ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν νέων αὐτῶν προέρχονται ἐπιστήμονες ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι ἀπέναντι τῆς θρησκείας, ἀκόμη δὲ καὶ πολέμιοι αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι μὲ τοὺς λόγους των καὶ μὲ τὸ παράδειγμά των γίνονται διδάσκαλοι τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἀσεβείας.

Ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτοὺς οἱ γονεῖς ποὺ σπουδάζουν παιδιὰ κινδυνεύουν καὶ τὰ χρήματά των νὰ χάσουν καὶ νὰ ἴδουν τὸν υἱόν των καταστρεφόμενον ψυχικῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ παραδώσουν εἰς τὴν κοινωνίαν ὄχι ἕνα ἐπιστήμονα χρήσιμον, ὁ ὁποῖος θὰ τιμήσῃ τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας του, ἀλλὰ μᾶλλον ἕνα πολέμιον τῆς θρησκείας καὶ λυμεῶνα, ἕνα ἡμιμαθῆ ἐκμεταλλευτήν, ὁ ὁποῖος θὰ ἔχῃ τὸ ἐπίχρισμα τῆς μορφώσεως, ἐνῷ πράγματι θὰ εἶνε ἕνας φαντασμένος καὶ κοῦφος ὑλιστής, γυμνὸς ἀπὸ ἰδεώδη καὶ αἰσθήματα εὐγενῆ.

Διὰ νὰ μὴ φθάσουν τὰ πράγματα εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, πρέπει οἱ γονεῖς νὰ πράξετε πᾶν ὅ, τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς. Ἐν πρώτοις, μὴ στέλλετε εἰς τὸν υἱόν σας χρήματα περισσότερα ἀπὸ ὅσα πράγματι χρειάζονται διὰ τὴν σπουδήν του. Προσπαθήσατε νὰ τοῦ εὕρετε σύνοικον καλὸν καὶ περιβάλλον ἠθικὸν ἐκεῖ ὅπου θὰ κατοικήσῃ. Θέσατέ τον, εἰ δυνατόν, ὑπὸ τὴν ἠθικὴν προστασίαν καὶ ἐπίβλεψιν προσώπων, τὰ ὁποῖα σᾶς ἐμπνέουν ἐμπιστοσύνην. Μὴ παύσετε δὲ νὰ τὸν συμβουλεύετε μὲ τὰς ἐπιστολάς σας καὶ νὰ ὑπενθυμίζετε τοὺς διαφόρους κινδύνους ποὺ διατρέχει. Καλὸν δὲ εἶνε ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ πληροφορῆσθε καταλλήλως περὶ τῆς πορείας καὶ τῆς διαγωγῆς του. Χρήσιμον ἐπίσης εἶνε νὰ τοῦ παραστήσητε ὅτι ἐπιστήμονες μεγάλοι ὑπῆρξαν ἄνθρωποι μὲ ταπεινοφροσύνην βαθεῖαν· ὅτι ἐπιστήμων δὲν σημαίνει ποτὲ παντογνώστης καὶ πάνσοφος· καὶ ὅτι, καὶ ἂν εἶνέ τις ἄριστος εἰς τὴν ἐπιστήμην του, εἰς ἄλλας ὅμως ἐπιστήμας καὶ ἄλλα πεδία γνώσεως εἶνε καὶ αὐτὸς ἕνας ἀμαθής.

Μαζῆ μὲ ὅλα αὐτά, πρέπει τώρα νὰ εἶνε θερμοτέρα ἡ προσευχή σας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ σας, διὰ νὰ τοῦ δίδῃ φωτισμὸν καὶ νὰ τὸν συγκρατῇ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἠθικῆς.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ὀπίσω ἀπὸ τοὺς δύο προαναφερθέντας ἄνδρας, ἕνας μικρὸς ὅμιλος στρατιωτῶν μὲ ἕνα κατώτερον ἀξιωματικὸν ἐπὶ κεφαλῆς ὡδήγουν δεμένον κάποιον ἄνθρωπον ἀρκετὰ προχωρημένης ἡλικίας. Τὰ χέρια τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ἦσαν σφικτὰ δεμένα εἰς ἕνα τριγωνικὸ ξύλο, τὸ ὁποῖον περνοῦσε ἀπὸ τὸ κεφάλι καὶ συνεδέετο ἐκεῖ μὲ σιδηροῦν κλεῖθρον. Ὁ ἄνθρωπος ἐφαίνετο ἄρρωστος, ἀδύνατος καὶ ἀποκαμωμένος. Ἕνας ἐκ τῶν φρουρῶν, ἀνυπομονῶν διὰ τὸ βραδὺ βάδισμα τοῦ ἀτυχοῦς αὐτοῦ, τοῦ κατέφερεν ἕνα τόσον ἰσχυρὸν κτύπημα, ὥστε τὸν ἔκαμε νὰ κλονισθῇ καὶ νὰ πέσῃ. Μὲ ἀγριότητα καὶ ἀσπλαγχνίαν τὸν ἐσήκωσε πάλιν εἰς τὰ πόδια του ὁ στρατιώτης καὶ μὲ ἕνα ἀναθεματισμὸν καὶ ἕνα δεύτερον κτύπημα τὸν ἠνάγκασε νὰ προχωρήσῃ. Κάποια γυναῖκα, ποὺ ἠκολούθει τὴν συνοδείαν κρατοῦσα ἀπὸ τὸ χέρι τὸ μικρὸν κλαυθμηρίζον κοριτσάκι της, ὅταν εἶδε τὴν βαναυσότητα τοῦ στρατιώτου, ἔκαμε κίνησιν οἴκτου καὶ συμπαθείας πρὸς τὸν δυστυχῆ ζητοῦσα ἱκετευτικῶς νὰ τὸν λυπηθοῦν. Ἡ μόνη ἀπάντησις ποὺ τῆς ἐδόθη ὑπῆρξεν ἕνα σπρώξιμο καὶ μία βλασφημία. Τὸ ἀσθενὲς πλάσμα ὠπισθοχώρησε τρομαγμένον. Οἱ φρουροὶ μὲ τὸν κρατούμενον ἐπροσπέρασαν καὶ μετ' ὀλίγον δὲν ἐφαίνοντο πλέον, ἐνῷ ἡ ἀπροστάτευτος σύζυγος καὶ τὸ παιδί, μὲ δακρυσμένα μάτια, ἐξηφανίσθη ἀπὸ ἄλλην διεύθυνσιν.

—Αὐτὸ ἦταν πολὺ δυνατὸ κτύπημα, Σερβίλιέ μου, εἶπεν ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο κατασκόπους (διότι αὐτὴ ἦτο ἡ ἐνασχόλησις αὐτῶν τῶν δυστυχῶν).

—Αἴ, καὶ τί πειράζει; προσέθεσεν ὁ ἄλλος· ἦταν ἕνα σκυλὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς χριστιανούς.

—Χμ! ἐμούγκρισεν ὁ συνάδελφός του· καὶ μὲ τὸ μούγκρισμα αὐτὸ ἡ ὀλίγη συμπάθεια, ποὺ εἶχεν αἰσθανθῆ πρὸς τὸν ἀτυχῆ φυλακισμένον, ἐσβέσθη.

—Ναί, ἐσυνέχισεν ὁ Σερβίλιος, τὸν παρακολουθοῦσα ἐπὶ ἑβδομάδας, ἀλλ' ὁ Γάϊος τὸν συνέλαβε καὶ ἔτσι ἔχασα τὰ διακόσια νομίσματα, ποὺ θὰ μοῦ ἔδιδεν ὁ Νέρων ὡς ἀνταμοιβήν.

—Τὸ κηνῦγι τῶν χριστιανῶν πληρώνεται καλὰ λοιπόν, αἴ;

—Ναί, Στράβων, πληρώνεται καλὰ καὶ εἶνε καὶ καλὴ γυμναστική. Εἶνε ἐξ ἴσου ἐνθουσιαστικὸ μὲ τὸ κηνῦγι τῶν λύκων καὶ δὲν ἔχει κανένα ἀπὸ τοὺς κινδύνους του, προσέθεσε μὲ ἕνα σαρκαστικὸν καγχασμόν. Διότι παρ' ὅλους τοὺς φόνους παιδιῶν καὶ τὰ κρυφὰ ἐγκλήματά των εἶνε ἕνας ὅμιλος ἀνοήτων· ποτὲ δὲν ἀνταποδίδουν κτύπημα. Ἄχ! εἶνε ἕνα μπουλοῦκι δειλῶν ἀνθρώπων.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην συνοδεία ἀπὸ κομψῶς ἐνδεδυμένους καὶ ὡπλισμένους φρουροὺς μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἕνα ἀκόμη πλουσιώτερα ἐνδεδυμένον ἀξιωματικὸν διέσχισε τὸν δρόμον. Οἱ δύο ἄνδρες τοὺς παρετήρησαν μὲ μεγάλον θαυμασμόν.

—Αὐτὸς εἶνε ὁ Βιτούριος, ἀρχηγὸς τῆς φρουρᾶς τοῦ Μάρκου Σουπέρβου, εἶπεν ὁ Σερβίλιος.

—Ἄχ, πῶς ἤθελα νὰ ἤμουν σὰν αὐτόν, εἶπεν ὁ Στράβων ζηλοτύπως.

—Ἢ σὰν τὸν Δία ἢ τὸν Ἀπόλλωνα, εἶπεν εἰρωνικῶς ὁ Σερβίλιος. Διότι ὁ Μᾶρκος Σουπέρβος δὲν διαφέρει καὶ πολὺ ἀπὸ θεόν. Εἶναι ὁ πλουσιώτερος ἄνθρωπος τῆς Ρώμης, μετὰ τὸν αὐτοκράτορα.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Τὸ Πάσχα εἰς τὴν χώραν τῶν διωγμῶν.

Ἑορτάσαντες τὴν μεγάλην τοῦ Χριστιανισμοῦ ἑορτὴν τῆς Ἀναστάσεως ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ, διὰ τὴν ὁποίαν πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ δοξάζωμεν τὸν Θεόν, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ πληροφορούμεθα πῶς τὴν ἐώρτασαν οἱ ἀδελφοὶ τῆς μεγάλης ὁμοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, τῆς εὑρισκομένης εἰς περίοδον διωγμῶν.

Ὁ ἐν Μόσχᾳ ἀνταποκριτὴς τοῦ «Ἡμερησίου Τηλεγράφου» τοῦ Λονδίνου ἐτηλεγράφησεν ἐκεῖθεν, ὅτι κατὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα αἱ θεῖαι Λειτουργίαι συνεχισθεῖσαι εἰς τοὺς Ναοὺς ἕως τὰ ἑξημερώματα, ἐπανελήφθησαν σχεδὸν ἀμέσως διὰ νὰ περιλάβουν τοὺς πιστούς. Διότι πλήθη Χριστιανῶν ἐστέκοντο ἐπὶ ὥρας εἰς τοὺς περιβόλους τῶν Ναῶν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ δυνηθοῦν νὰ εἰσέλθουν. Μακραὶ δὲ σειραὶ γυναικῶν ἀνέμενον τὸ ἀπόγευμα εἰς τὰς παραπλεύρους ὁδοὺς διὰ νὰ λάβουν τὴν εὐλογίαν ἐπὶ τῆς πασχαλινῆς τροφῆς των. Τὸ δὲ περισσότερον ἀξιοσημείωτον, ἦσαν περισσότεροι ἐφέτος οἱ ἐκκλησιαζόμενοι νέοι, οἱ ὁποῖοι μάλιστα δὲν ἐφορροῦσαν ἁπλὰ ροῦχα ἐκ λόγων προφυλάξεως, ἀλλὰ τὰ καλύτερά των. Καὶ τὸ ἀκόμη σπουδαιότερον, ἀπήντων μὲ σθένος εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἀθέων, ποὺ ἀνεμίχθησαν εἰς τὰ πλήθη διὰ νὰ τὰ παρασύρουν.

Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν ἀμφιβολία ὅτι ἀπὸ τὴν κάμινον τῆς ρωσικῆς δοκιμασίας θὰ ἐξέλθῃ νέα δοκιμασμένη ὡς χρυσίον Ἐκκλησία· καὶ ὅτι οἱ νέοι αὐτοί, ποὺ γνωρίζουν τὸν Χριστὸν διὰ μέσου τοιαύτης δοκιμασίας, θ' ἀποτελέσουν αὔριον τὰ γνησιώτερα μέλη μιᾶς ἀναγεννημένης Ἐκκλησίας.

Καὶ νέον μάθημα.

Τὴν Δευτέραν τοῦ Πάσχα ἀπεβίωσεν ὁ πρωθυπουργὸς καὶ καθηγητὴς τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντῖνος Δεμερτζῆς. Μολονότι ὁ θάνατος πρέπει ν' ἀποτελῇ διὰ πάντα ἄνθρωπον τὴν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην προσδοκωμένην καὶ ἐπικειμένην ὑπόθεσιν καὶ κατάληξιν, προὐξένησεν ἰδιαιτέραν αἴσθησιν τὸ γεγονός, ὅτι ἐντὸς ἐλαχίστου χρόνου (2½ μόλις μηνῶν) τρεῖς πολιτικοὶ ἄνδρες, αἰφνιδίως καὶ οἱ τρεῖς, κατέλιπον τὴν πολιτικὴν σκηνὴν καὶ τὸν ἐπὶ γῆς βίον, διὰ νὰ ἐυρεθοῦν εἰς τὴν ἄλλην ζωήν, τὴν μόνιμον καὶ ἄληκτον. Ὅταν δὲ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ λειψανδρία, ποὺ μαστίζει μαζῇ μὲ ἄλλα κακὰ τὴν χώραν μας, παρουσιάζεται βαρυτέρα ἡ ἀπώλεια ἀνδρῶν, ὡς ὁ Κωνσ. Δεμερτζῆς. Διότι οἱ τοιοῦτοι, διατηρούμενοι ἔξω τῆς κομματικῆς δίνης, ὡς ἀποθεματικὰ οὕτως εἰπεῖν κεφάλαια, ἀποβαίνουν ἰδιαιτέρως χρήσιμοι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν μιᾶς ἰσορροπίας εἰς περιστάσεις ἀνωμάλους, ὡς ἡ παροῦσα, κατὰ τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιτυχῶς ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν κυβέρνησιν τῆς χώρας ὁ ἐκλιπὼν πρωθυπουργός.

Πάντως ὅμως ἐδόθη νέον μάθημα εἰς τοὺς περὶ τὰ κόμματα κατατριβομένους, ὅτι πρέπει νὰ ὑπολογίζουν καὶ τὸν θάνατον, διὰ νὰ μὴ φθάνουν εἰς ἀκρότητας, τὰς ὁποίας εὐνοεῖ ἡ κομματικὴ διαμάχη.

Μόνον εἰς τὴν χώραν μας!

Ἐγράφησαν ἀπὸ τὸν πολιτικὸν Τύπον καὶ ἐλέχθησαν ἀπὸ τὸ στόμα ἐπισήμων καὶ ἀνεπισήμων ὄχι ὀλίγα διὰ τὸ δραματικὸν ἐκεῖνο γεγονὸς τῆς αἰχμαλωσίας βουλευτοῦ ὑπὸ φυλακισμένου καταδίκου, τὸ ὁποῖον γεγονὸς ἐχαρακτηρίσθη «ὡς ἀδύνατον νὰ συμβῇ εἰς καμμίαν ἄλλην χώραν τῆς ἠπείρου μας»!

Οἱ μὲν διεξετραγώδησαν τὴν κομματικὴν συναλλαγήν, ἕνεκα τῆς ὁποίας οἱ βουλευταί, ἀναλαμβάνοντες νὰ ἱκανοποιήσουν παντὸς εἴδους ἀπαιτήσεις τῶν ψηφοφόρων των, δὲν δυσκολεύονται νὰ μεταβάλλουν τὰ κακουργοδικεῖα διὰ τῶν φίλων των ἐνόρκων εἰς δικαστήρια ἀμνηστεύοντα τοὺς κακούργους· νὰ ἐκμηδενίζουν τὰς ποινὰς τῶν καταδικαζομένων· νὰ προστατεύουν τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν λησταρχείων ἐκείνων ποὺ λέγονται χαρτοπαικτικαὶ λέσχαι· νὰ ἀναμιγνύωνται εἰς πᾶσαν ἔνοχον καὶ ἐγκληματικὴν ὑπόθεσιν. Οἱ βουλευταὶ πάλιν ἀπολογοῦνται, ὅτι ἀναγκάζονται νὰ παρεμβαίνουν δι' ὅλας τὰς ὑποθέσεις τῶν ψηφοφόρων των, διὰ ν' ἀντιμετωπίσουν τὴν ἀδιαφορίαν τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἄλλοι δὲ κατηγόρησαν τὸν Τύπον, διότι διὰ τῶν ἀναγνωσμάτων του καλλιεργεῖ τὸ ἔγκλημα καὶ διὰ τῆς φανατικῆς ὑποστηρίξεως τῶν κομμάτων συνεργεῖ εἰς τὴν συναλλαγήν. Καὶ ἡ συζήτησις ἡ ἀποκαλύπτουσα τοὺς ἐνόχους τῆς καταστάσεως, ἢ ἡ μεταβιβάζουσα εἰς ἄλλους τὰς εὐθύνας, συνεχισθεῖσα ἀπέδειξεν ὅτι αἱ εὐθῦναι ἀνήκουν ὀυστυχῶς εἰς πολλοὺς παράγοντας τοῦ Κράτους καὶ τῆς Κοινωνίας: εἰς βουλευτάς, εἰς κυβερνήτας, εἰς ὑπαλλήλους, εἰς δημοσιογράφους, εἰς πολίτας.

Ἀλλ' ἂν ὑπάρχῃ καὶ κάποιο καλόν, εἰς τὸ τραγικὸν γεγονὸς τῶν φυλακῶν τοῦ Συγγροῦ, εἶναι ἡ ἀποκάλυψις τῆς βαθείας αὐτῆς ἠθικῆς σαπίλας, ποὺ ὑπάρχει εἰς τὸ Κράτος καὶ τὴν Κοινωνίαν μας, καὶ ἡ ἀγανάκτησις, τὴν ὁποίαν ἐναντίον αὐτῆς ἐξήγειρεν. Ἂς εὐχηθῶμεν λοιπὸν νὰ διατηρηθῇ ἡ ἀγανάκτησις αὐτή, ὡς ἀντίδρασις ὀργανισμοῦ, ποὺ δὲν ἔχασεν ὁλοτελῶς τὸ αἰσθητήριόν του. Διότι ὑπάρχει κίνδυνος, μήπως λησμονηθοῦν ὅλα αὐτὰ ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας καὶ ἐπανέλθῃ ἡ ἠθικὴ ἐκείνη ἀναισθησία, ποὺ προηγεῖται τῆς πλήρους ἀποσυνθέσεως Κοινωνιῶν καὶ Κρατῶν.

«Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν....».

Εἰς τὴν ἐν τῇ Πρωσσικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν δοθεῖσαν διάλεξίν του περὶ «τοῦ νόμου τῆς αἰτιότητος καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς βουλήσεως»—τῆς ὁποίας διαλέξεως ἐσημειώσαμεν τμήματα καὶ εἰς ἄλλα φύλλα—ὁ καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου καὶ διεθνῶς γνωστὸς ἐπιστήμων Max Planck *(Μὰξ Πλὰνκ) εἶπε καὶ τὰ ἀκόλουθα:*

«Ἡ ἐλευθερία τῆς βουλήσεως μᾶς δίδει καὶ τὸ ἐξῆς καλόν. Ὅταν κάμωμεν μίαν οἱανδήποτε πρᾶξιν καὶ ἐξετάσωμεν ἐξ ὑστέρου τὰ ἐλατήρια, τὰ ὁποῖα μᾶς ὠδήγησαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, δυνάμεθα νὰ ἐκμεταλλευθῶμεν τὰ τυχὸν γενόμενα σφάλματα, διὰ νὰ εἴμεθα περισσότερον προσεκτικοὶ εἰς τὸ μέλλον καὶ ν' ἀποφεύγωμεν τὰς περιπτώσεις ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι μᾶς ἐπροξένησαν κακόν.

«Ἀλλ' ἐξετάζοντες ἔτι βαθύτερον τὰ πράγματα, εὑρίσκομεν κἄτι περισσότερον σπουδαῖον. Διότι, ὅταν στρέφωμεν τὰ βλέμματά μας πρὸς ἕνα δυσάρεστον περιστατικόν, τὸ ὁποῖον μᾶς συνέβη εἰς τὸ παρελθὸν καὶ διὰ τὸ ὁποῖον τιμίως καὶ εὐσυνειδήτως εἰργάσθημεν, ἐκουράσθημεν, ἐχύσαμεν ἄφθονον ἱδρῶτα, χωρὶς νὰ ἔχωμεν ἔπειτα ἀνάλογον ἀπόδοσιν, δυνάμεθα τότε διττὴν ὠφέλειαν νὰ λάβωμεν. Ἀφ' ἑνὸς διὰ τῆς ἐξετάσεως τοῦ δυσαρέστου ἐκείνου γεγονότος θὰ εἴμεθα εἰρηνικοί, ὅταν σκεπτώμεθα, ὅτι ἐξ ἀγαθοῦ συνειδότος καὶ ἀποβλέποντες εἰς ὑψηλότερον σκοπὸν ἐνηργήσαμεν. Ἀφ' ἑτέρου δέ, διὰ τῆς ἀνασκοπήσεως ταύτης καταρτιζόμεθα, ὥστε εὐχαρίστως καὶ ἀγογγύστως νὰ ὑποφέρωμεν εἰς τὸ μέλλον μεγαλυτέρας θλίψεις καὶ περιπετείας. Τότε ἡ λύπη μας μετατρέπεται εἰς χαρὰν καὶ εἰς γαλήνην ψυχῆς. Τότε εὑρίσκει τὴν βαθυτέραν του ἑρμηνείαν τὸ λαϊκὸν γνωμικόν: «Τίς οἶδε, ποίαν ὠφέλειαν ἀπεργάζεται αὐτό!».

«Διὰ τούτων δὲν θέλω νὰ εἴπω ὅτι δὲν πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἐξετάζωμεν τὰς μελλούσας πράξεις μας, ἀλλ' ἤθελα νὰ τονίσω ὅτι δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ προβλέπωμεν τὰ συμβησόμενα καὶ νὰ ἑρμηνεύωμεν πλήρως αὐτά, ἔστω καὶ ἐξ ὑστέρου. Τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν γνώμην ὅσον ἀφορᾷ τὰς διαφόρους περιπετείας ποὺ συναντᾷ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν ζωήν του, καμμία ἐπιστήμη ἢ λογικὴ δὲν δύναται νὰ μᾶς τὴν ἑρμηνεύσῃ καὶ τὴν παρουσιάσῃ τόσον σαφῶς, ὅσον μᾶς τὴν ζωγραφίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὰς λέξεις: «Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν, πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν». Ἐκεῖνος, ποὺ κατορθώνει νὰ ἐξαρθῇ μέχρι τοῦ ὕψους αὐτοῦ τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀξίας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, εἶναι ὁμολογουμένως εὐτυχὴς καὶ ἀξιοζήλευτος. Διότι ὁ τοιοῦτος, μὲ τὴν προθυμίαν, μὲ τὴν ὁποίαν δέχεται ὅλα τὰ καλὰ ποὺ συναντᾷ εἰς τὸν βίον του, μὲ τὴν αὐτὴν πάντοτε προθυμίαν θὰ εἶναι ἕτοιμος ἐκ τῶν προτέρων νὰ δεχθῇ καὶ πᾶσαν ἀδικίαν, ἡ ὁποία εἶναι πιθανὸν νὰ τοῦ παρουσιασθῇ εἰς τὴν ζωὴν αὐτήν, τὴν τόσον ἀοτανθῆ καὶ συνεχῶς μεταβαλλομένην».

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ.νασούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 6.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Νικολάου (Πευκακίου) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας.

Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπάθανασόπουλος.

Ἁγ. Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· ἱερολ. Χαραλ. Δέδες ἐν Χανίοις· ἱερολ. Πάμφιλος Παπαγιάννης καὶ Δ. Παπαδημητρίου ἐν Ἡρακλείῳ· Περ. Φωτόπουλος ἐν Ρεθύμνῳ· Λάζαρος Χατζηθέμελις ἐν Κύπρῳ καὶ Χρ. Παπαγιάννης ἐν Λάρνακι (Κύπρου)· Ἀλέξ. Γκανιάτσος καὶ Εὐστ. Μπιλάλης ἐν Σέρραις· Κωνστ. Χρόνης ἐν Κοζάνῃ· Ἀθανάσιος Φραγκόπουλος ἐν Πάτραις καὶ Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν Κερκύρᾳ.

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι